

## Εισαγωγή

Ο γιατρός που έγραφε τα απομνημονεύματά του πέθανε το 1911 κι όσοι αναγνώστες δεν γνωρίζουν τίποτα για τους τολμηρούς πειραματισμούς της σκωτσέζικης ιατρικής θα νομίσουν ότι πρόκειται για ένα παρανοϊκό παραμύθι. Αν, όμως, διαβάσουν προσεχτικά τα στοιχεία στο τέλος της εισαγωγής, δεν θα έχουν την παραμικρή αμφιβολία ότι την τελευταία εβδομάδα του Φεβρουαρίου του 1881, στην οδό Παρκ Σίρκους 18, μια μεγαλοφυΐα της χειρουργικής χρησιμοποίησε ένα πτώμα για να δημιουργήσει μια εικοσιπεντάχρονη γυναίκα. Ο Μάικλ Ντόνελι, ειδικός στην ιστορία της Γλασκώθης, διαφανεί μαζί μου όμως, επειδή είναι αυτός που διέσωσε το κείμενο το οποίο και αποτελεί το μεγαλύτερο τμήμα του βιβλίου, θα ήταν ορθό να αναφέρω πώς το βρήκε.

Τη δεκαετία του 1970 η ζωή στη Γλασκώθη ήταν συναρπαστική. Οι βιομηχανίες που κάποτε είχαν φέρει ευημερία έκλεισαν και μεταφέρθηκαν στα νότια, ενώ οι τοπικές αρχές, για λόγους που κάθε οικονομολόγος εύκολα θα μπορούσε να εξηγήσει, αγόραζαν πολυώροφες εργατικές κατοικίες κι έφτιαχναν νέους αυτοκινητόδρομους. Στο πάρκο Γκλάσγκουο Γκρην όπου βρίσκεται το τοπικό μουσείο ιστορίας, η επιμελήτρια Έλσπεθ Κινγκ κι ο βοηθός της Μάικλ Ντόνελι δούλευαν μέρα-νύχτα για να συγκεντρώσουν και να περισώσουν ό,τι μπορούσαν από την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης που τώρα θεωρούνταν ξεπερασμένη και ντεμοντέ. Το μουσείο ιστορίας, το Ηιπλς Πάλας, όπως λέγεται, ο Δήμος είχε να το επιχορηγήσει για την αγορά νέου υλικού από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Έτσι, ό,τι κατάφεραν να περισώσουν η Έλσπεθ και ο Μάικλ προερχόταν κυρίως από κτίρια προς κατεδάφιση. Είχαν νοικιάσει μια αποθήκη στο εργοστάσιο χαλιών Τέμπλετον, το οποίο θα έδαζε λουκέτο σύντομα, κι εκεί πήγαινε ο Μάικλ πολύτιμα παράθυρα από

γοθικές εκκλησίες, κεραμικά πλακάκια, θεατρικές αφίσες, πανό εργατικών ενώσεων που είχαν καταργηθεί κι ένα σωρό άλλα ιστορικά ντοκουμέντα. Η Έλσπεθ Κινγκ του έδινε καμιά φορά ένα χεράκι, καθώς το υπόλοιπο προσωπικό του μουσείου ήταν δημοτικοί υπάλληλοι αποσπασμένοι από την πινακοθήκη Κελδινγκχρόουβ και δεν πληρώνονταν να περιμαζεύουν αντικείμενα από δρόμια, ανασφαλή κτίρια. Βέβαια, ούτε η Έλσπεθ ούτε ο Μάικλ πληρώνονταν, έτσι όλες οι εξαιρετικά επιτυχημένες εκθέσεις που οργάνωσαν με το υλικό που είχαν συγκεντρώσει κόστισαν στο Δήμο ελάχιστα, ίσως και τίποτα.

Ένα πρωί, στο κέντρο της πόλης, ο Μάικλ είδε έναν μεγάλο σωρό από παλιούς φακέλους, στοιβαγμένους στο πεζοδρόμιο, προφανώς για τους σκουπιδιάρηδες. Έβγαζε και βρήκε πλήθος επιστολών και άλλων ντοκουμέντων με ημερομηνίες από τις αρχές του αιώνα —επρόκειτο για το αρχείο ενός δικηγορικού γραφείου που είχε κλείσει. Μια νέα δικηγορική εταιρεία το είχε κληρονομήσει και ξεφορτωνόταν ό,τι ήταν άχρηστο. Τα έγγραφα ήταν κυρίως συμβολαιογραφικές πράξεις ακινήτων: οι αγοραπωλησίες των ανθρώπων που βοήθησαν να διαμορφωθεί το βιομηχανικό πρόσωπο της Γλασκώβης. Κάπου στο σωρό, ο Μάικλ πρόσεξε το όνομα της πρώτης γυναίκας που πήρε δίπλωμα ιατρικής από το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης, ένα όνομα γνωστό σήμερα μόνο στους ιστορικούς που ασχολούνται με τις σουφραζέτες, αν και κάποτε είχε γράψει ένα φυλλάδιο για τη δημόσια υγεία που εξέδωσαν οι φαβιανοί (ένα κίνημα που πρέσβευε ότι ο σοσιαλισμός θα μπορούσε να διαδοθεί με σταδιακές θεσμικές αλλαγές). Ο Μάικλ αποφάσισε να πάρει τους φακέλους με ταξί κάπου για να τους μελετήσει με την ησυχία του πρώτα, όμως, ζήτησε την άδεια της εταιρείας που τους είχε ξεφορτωθεί. Του αρνήθηκαν. Ένας από τους διευθύνοντες εταιρους (γνωστός δικηγόρος και αναμειγμένος στην τοπική αυτοδιοίκηση, τον οποίο δεν θα ονομάσουμε) είπε στον Μάικλ ότι είχε περιπέσει σε παινικό παράπτωμα και μόνο με το που είχε ξεφυλλίσει τους φακέλους, εφόσον δεν του ανήκαν κι εφόσον προορίζονταν για τον νομαρχιακό κλίβανο. Είπε ακόμα ότι ο δικηγορικός όρκος όριζε τα προσωπικά των πελατών να παραμένουν μυστικά, ακόμα κι αν έχουν κληρονομηθεί από κάποιον άλλο δικηγόρο, ακόμα κι αν ο πελάτης έχει πεθάνει. Είπε

ότι ο μόνος τρόπος για να διατηρηθεί η μυστικότητα παλιών προσωπικών υποθέσεων ήταν να καταστραφούν οι φάκελοι κι ότι, αν ο Μάικλ προσπαθούσε να μαζέψει οτιδήποτε, θα του έκανε μήνυση για κλοπή. Έτσι, λοιπόν, ο Μάικλ άφησε το σωρό ως είχε —εκτός από ένα μικρό αντικείμενο που έτυχε να βάλει στην τσέπη του πριν μάθει ότι έτσι διέπραττε ποινικό αδίκημα.

Ήταν ένα σφραγισμένο δέμα με την εξής επιγραφή με ξεθωριασμένο καφέ μελάνι: Κυριότητα δρος Βικτωρίας ΜακΚέρι / Για το γεροντότερο εγγόνι ή επιζώντα απόγονό της μετά τον Αύγουστο του 1974 / Να μην ανοιχθεί νωρίτερα. Ένα μπικ στιλό διέγραψε πρόσφατα την επιγραφή και σημείωσε από κάτω: Κανείς επιζών απόγονος. Η σφραγίδα ήταν σπασμένη κι ο φάκελος σκισμένος, όποιος όμως τον είχε ανοίξει δεν βρήκε ενδιαφέρον το βιβλίο και την επιστολή που περιείχε. Τα έχωσε διαστικά πίσω στο φάκελο, απ' τον οποίο εξείχαν, ενώ η επιστολή δεν ήταν διπλωμένη, αλλά τσαλακωμένη ένα κουδάρι. Ο αρχιλέφτης Ντόνελυ εξέτασε το περιεχόμενο του δέματος σ' ένα διάλειμμα από τη δουλειά του στο Πιπλς Πάλας.

Το βιβλίο ήταν 19 επί 11,5 εκατοστά, δεμένο με μαύρο ύφασμα κι έφερε μια αλλόκοτη σφραγίδα στο χαρτόνι του εξωφύλλου. Στη λευκή σελίδα στην αρχή ήταν γραμμένο ένα στιχούργημα. Στη σελίδα του τίτλου ήταν τυπωμένα τα εξής: ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΓΙΑΤΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΚΩΤΙΑΣ / Δρος Άρτσιμπαλντ ΜακΚέρι / Χαλκογραφίες του Γουίλιαμ Στράνγκ / Τυπώθηκε για λογαριασμό του Συγγραφέα στο τυπογραφείο του Πανεπιστημίου ΡΟΜΠΕΡΤ ΜΑΚΛΕΧΟΖ & ΣΙΑ, Γλασκώδη, 1909. Δεν ήταν ένας πολλά υποσχόμενος τίτλος. Ένα σωρό χαζά, κουτσομπολίστικα βιβλία δημοσιεύονταν εκείνον τον καιρό με τίτλους όπως Σελίδες από το ημερολόγιο ενός επιθεωρητή ή Οι απόψεις και προλήψεις του Φρανκ Κλαρκ, δικηγόρου. Όποτε ο συγγραφέας πλήρωνε τον εκδότη, όπως στην προχειμένη περίπτωση, τέτοια βιβλία ήταν, κατά κανόνα, ακόμα πιο βαρετά από τα βιβλία για τα οποία ο εκδότης πλήρωνε το συγγραφέα. Γυρνώντας σελίδα ο Μάικλ είδε έναν τυπικό της εποχής τίτλο για το πρώτο κεφάλαιο:

## «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

*Η μητέρα μου — ο πατέρας μου — το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης και οι πρώτες δυσκολίες — το πορτρέτο ενός καθηγητή — μια οικονομική πρόταση που απερρίφθη — το πρώτο μου μικροσκόπιο — μια ισάξια ευφυΐα».*

Την προσοχή του Μάικλ τράβηξε κυρίως η εικονογράφηση (προσωπογραφίες) του Στρανγκ. Ο Γουίλιαμ Στρανγκ (1859-1921) ήταν ένας σκωτσέζος καλλιτέχνης γεννημένος στο Νταμπάρτον σπούδασε ζωγραφική υπό τον Λεγκρός στη Σχολή Καλών Τεχνών Σλέιντ του Λονδίνου. Σήμερα είναι περισσότερο γνωστός για τα χαρακτηριστικά του παρά για τις ζωγραφιές του· ένα μεγάλο μέρος της πλέον αξιόλογης παραγωγής του ήταν εικονογραφήσεις βιβλίων. Ασφαλώς, γιατρός που μπορούσε να πληρώσει τον Στρανγκ για την εικονογράφηση ενός βιβλίου που εξέδωσε με δικά του έξοδα θα είχε σίγουρα πολύ μεγαλύτερο εισόδημα απ' τους γιατρούς του δημοσίου. Κι όμως, ο Άρτσιμπάλντ ΜακΚέρι, που η εικόνα του στόλιζε την προμετωπίδα, δεν έδειχνε πλούσιος, ούτε καν γιατρός. Η συνοδευτική επιστολή περιέπλεκε ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Ήταν υπογεγραμμένη από τη δρα Βικτώρια ΜακΚέρι, τη χήρα του συγγραφέα, η οποία έγραφε στον (ανύπαρκτο) απόγονό της πως το βιβλίο ήταν γεμάτο ψέματα. Να ένα δείγμα:

Το 1974 ... τα επιζώντα μέλη της δυναστείας των ΜακΚέρι θα έχουν δύο παππούδες ή τέσσερις προπαππούδες, έτσι ώστε να μπορούν να γελάσουν με τους παραλογισμούς ενός απ' αυτούς. Εγώ, όμως, δεν μπορώ να πάρω αφήφιστα τούτο το βιβλίο. Με πιάνει σύγχυτο μόνο που το σκέφτομαι και δόξα τω Θεώ που ο συχωρεμένος ο άνδρας μου τύπωσε μόνο ένα αντίτυπο. Έχω κάψει ό,τι απομεινάρια δρῆκα του χειρογράφου και θα είχα κάψει και το βιβλίο, όπως μου προτείνει ... αλλά, αλίμονο, πρόκειται για το μόνο στοιχείο ότι ο κακομοιρής ο ηλίθιος έζησε κάποτε. Πλήρωσε μάλιστα μια μικρή περιουσία να το εκδώσει ... Αφήνω, λοιπόν, τούτο τον τόμο παρακαταθήκη προς όφελος των επιγεννομένων, χωρίς να δίνω δεκάρα πώς θα τον πάρουν — το μόνο που με απασχολεί είναι κανείς άνθρωπος που ζει σήμερα να μη νομίζει ότι εγώ έχω οποιαδήποτε σχέση με το βιβλίο.

Ο Μάικλ σκέφτηκε ότι το βιβλίο και η επιστολή χρειάζονταν περαιτέρω μελέτη και έτσι τα έβαλε στην άκρη μαζί με άλλο υλικό το οποίο ήλπιζε να επεξεργαστεί όταν θα έβρισκε λίγο ελεύθερο χρόνο.

Και στην άκρη έμειναν. Το ίδιο απόγευμα έμαθε ότι το Θεολογικό Κολέγιο του Πανεπιστημίου της Γλασκώδης εκκενωνόταν για ανακαίνιση από μια εργολαβική εταιρεία (σήμερα στη θέση του βρίσκονται πολυτελή διαμερίσματα). Ο Μάικλ άκουσε ότι εκεί κρέμονταν πάνω από μια ντουζίνα μεγάλες, πλασιωμένες ελαιογραφίες σκωτσέζων κληρικών του δεκάτου ογδόου και του δεκάτου ενάτου αιώνα κι έτρεξε να τις σώσει πριν καταλήξουν κι αυτές στον νομαρχιακό κλίβανο του Ντόσχολμ Παρκ. Γιατί για κει προορίζονταν, αλλά πρόλαβε να τις αφαιρέσει απ' τα κάδρα τους που ήταν βιδωμένα αρκετά ψηλά στον τοίχο. Πήρε τις εικόνες στη νομαρχιακή πινακοθήκη Κελδινγκρόουθ, όπου βρέθηκε λίγος χώρος να αποθηκευτούν στο ήδη παραγεμισμένο υπόγειο. Πέρασε πάνω από μία δεκαετία μέχρι να μπορέσει να εξοικονομήσει ο Μάικλ Ντόνελντ τον ελεύθερο χρόνο για να μελετήσει κοινωνική ιστορία με την άνεσή του. Παραιτήθηκε από το Πιπλς Πάλας το 1990, όταν ο Υπουργός Πολιτισμού της Μάργκαρετ Θάτσερ ανακήρυξε τη Γλασκώδη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Φεύγοντας, έβαλε ξανά στην τσέπη του το βιβλίο και το γράμμα, στα οποία ήταν σίγουρος ότι ο διάδοχός του δεν θα έδινε καμία σημασία –αν έβρισκαν διάδοχο.

Συνάντησα πρώτη φορά τον Μάικλ Ντόνελντ το 1977, όταν η Έλσπεθ Κινγκ με προσέλαβε στο καλλιτεχνικό αρχείο του Πιπλς Πάλας. Το φθινόπωρο, όμως, του 1990 που ήρθε σε επαφή μαζί μου ήμουν πλέον ανεξάρτητος οικονομικά συγγραφέας και συνεργάζομουν με διάφορους εκδότες. Μου δάνεισε το βιβλίο λέγοντας ότι το θεωρούσε ένα χαμένο αριστούργημα που όφειλε να εκδοθεί. Συμφώνησα μαζί του και προσφέρθηκα να κανονίσω την έκδοση, υπό τον όρο να έχω πλήρη ελευθερία να την επιμεληθώ προσωπικά. Συμφώνησε, όχι χωρίς κάποιο δισταγμό, όταν υποσχέθηκα να μην αλλάξω τίποτα στο κείμενο του Άρτσιμπάλντ ΜακΚέρι. Και όντως, το κυρίως μέρος του βιβλίου είναι πιστό αντίγραφο, όσο αυτό ήταν δυνατόν, του πρωτοτύπου του ΜακΚέρι, περιλαμβάνοντας τις χαλκογραφίες του Στρανγκ και την επιπλέον εικονογράφηση που αναπαράχθηκε φωτογραφικά. Αντικατέστησα, όμως, τους μακροσκελείς τίτλους των κεφαλαίων με περιεκτικότερους δικούς μου. Έτσι, στο τρίτο κεφάλαιο ο αρχικός τίτλος: *Η ανακάλυψη του σερ Κόλιν – πώς ξεχωρίζεται μια ζωή απ' το σώμα – «Ποια είναι η χρησιμότητα*

τητά του από ιατρικής σκοπιάς;» — οι παράξενοι λαοί — «Πώς το κάνατε;» — άχρηστη μεγαλοφυΐα και οι γνώσεις των αρχαίων Ελλήνων — «Αντίο» — το μπουλντόγκ του Μπάξτερ — ένα απαίσιο χέρι αντικαταστάθηκε από τον απλούστερο τίτλο «Ο καθγάς». Επέμεινα επίσης να μετονομάσω το βιβλίο «XAMENA KOPMIA» ή «ΟΙ ΚΑΚΟΜΟΙΡΟΙ». Προτίμησα την πρώτη εκδοχή, πρόλογο που το βιβλίο μιλά για τη μοίρα ανθρώπων που συχνά είναι κακή κι όλοι οι χαρακτήρες αποκαλούνται ή αυτοαποκαλούνται κακόμοιροι (εκτός από την κυρία Ίσμηκελ Ντινγούνητι και δύο από τα παράσιτα που συνόδευαν το στρατηγό). Συμπεριέλαβα επίσης ως επίλογο την επιστολή της κυρίας που αυτοαποκαλείται «Βικτώρια» ΜακΚέρι. Ο Μάικλ θα την προτιμούσε ως πρόλογο, αλλά, αν έμπαινε πριν απ' το κείμενο του ΜακΚέρι, θα προδιέθετε τους αναγνώστες αρνητικά απέναντί του. Αν, όμως, διαβάσεις το γράμμα εκ των υστέρων, διαπιστώνεις εύκολα ότι συντάχτηκε από μια διανοητικά διαταραγμένη γυναίκα που θέλει να αποκρύψει την αλήθεια για το ξεκίνημα της ζωής της. Επιπλέον, κανένα βιβλίο δεν χρειάζεται δύο εισαγωγές' η δική μου αρκεί.

Δυστυχώς, διαφωνούμε με τον Μάικλ Ντόνελυ για το βιβλίο. Εκείνος πιστεύει ότι είναι ένα μυθιστόρημα με μαύρο χιούμορ που πανούργα περιπλέκει φαντασιώσεις με αλήθειες και με ιστορικά γεγονότα, ένα βιβλίο σαν το *Η παλαιά θνητότης* του σερ Γουόλτερ Σκοτ και το *Οι εξομολογήσεις ενός δικαιολογημένου αμαρτωλού* του Χογκι. Εμένα, όμως, μου θυμίζει τη *Ζωή του Σάμουελ Τζόνσον* του Μπόζγουελ: ένα όλο αγάπη πορτρέτο ενός εξαιρετικά καλού, θαρραλέου, ευφυή, εκκεντρικού ανθρώπου, που έχει καταγραφεί από κάποιο φίλο με έφεση στην ακριβή καταγραφή συνομιλιών. Ακριβώς όπως ο Μπόζγουελ, έτσι κι ο Άρτσιμπάλντ ΜακΚέρι μένει στο παρασκήνιο, παρεμβάλλοντας στη διήγησή του επιστολές των πρωταγωνιστών που προσφέρουν διαφορετικές οπτικές γωνίες, καταφέροντας έτσι να αναστήσει μια ολόκληρη κοινωνία. Είπα ακόμα στον Ντόνελυ ότι είχα γράψει αρκετή λογοτεχνία για να μπορώ να ξεχωρίσω ένα ιστορικό ντοκουμέντο. Μου απάντησε ότι είχε γράψει αρκετή ιστορία για να μπορεί να ξεχωρίσει ένα παραμύθι. Ένας μόνο τρόπος μου έμενε για να τον αποστομώσω: έπρεπε να του φέρω επιστημονικά επιχειρήματα.

Μελέτησα λοιπόν ιστορία, με σοβαρότητα κι επιμέλεια. Μετά από έξι μήνες έρευνας στα αρχεία της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης, στην Αίθουσα της Παλαιάς Γλασκώβης της Βιβλιοθήκης Μίτσελ, στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Σκωτίας, στο Ληξιαρχείο του Εδιμβούργου, στο Ληξιαρχείο Σόμερσετ Χάουζ του Λονδίνου και στο Εθνικό Αρχείο Εφημερίδων της Βρετανικής Βιβλιοθήκης στο Κολιντέιλ, έχω πλέον συγκεντρώσει αρκετά στοιχεία για να είμαι σίγουρος ότι ο ΜακΚέρι περιγράφει γεγονότα, την ιστορική γνησιότητα των οποίων κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει. Έχω μερικά από τα τεκμήρια στο τέλος του βιβλίου, τα περισσότερα, όμως, τα παραθέτω εδώ και τώρα. Όσοι αναγνώστες δεν θέλουν παρά μια όμορφη και καλογραμμένη ιστορία, θα πρέπει να προχωρήσουν αμέσως στο κυρίως μέρος. Οι επαγγελματίες άπιστοι Θωμάδες θα το απολαύσουν περισσότερο, αν πρώτα εξετάσουν τα ιστορικά γεγονότα που αναφέρω παρακάτω.

29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1879: Ο Άρτσιμπάλντ ΜακΚέρι εγγράφεται στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης, την ίδια εποχή που στο τμήμα ανατομίας εργάζεται ως βοηθός ο χειρουργός Θεόνικος Μπάξτερ, γιος του φημισμένου χειρουργού σερ Κόλιν Μπάξτερ.

18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1881: Το πτώμα μιας εγκύου ανασύρεται από τον Κλάιντ, τον ποταμό που διασχίζει τη Γλασκώδη. Ο ιατροδικαστής Θεόνικος Μπάξτερ (διεύθυνση: Παρκ Σίρκους 18), επιβεβαιώνει το θάνατό της από πνιγμό και την περιγράφει «γύρω στα εικοσιπέντε, ύψος 1 μέτρο και 79 εκατοστά, σκούρα καστανά σγουρά μαλλιά, γαλανά μάτια, ανοιχτόχρωμη επιδερμίδα και λεπτεπίλεπτα χέρια ασυνήθιστα σε χειρωνακτικές εργασίες: καλοντυμένη». Η αγγελία στις εφημερίδες για το πτώμα μένει αναπάντητη.

29 ΙΟΥΝΙΟΥ 1882: Το δειλινό, ένας παράξενος θόρυβος τaráσσει το λεκανοπέδιο του ποταμού Κλάιντ· μολονότι ο τοπικός τύπος έγραφε για το παράξενο φαινόμενο επί ένα ολόκληρο δεκαπενθήμερο, δεν βρέθηκε μια ικανοποιητική εξήγηση.

13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1883: Ο Ντάνκαν Κάπτσουρινγκ, δικηγόρος, που κατοικούσε τον περισσότερο καιρό με τη μητέρα του στην οδό Έιτον 41, Πολοκσίλντς, εισάγεται στο Βασιλικό Φρενοκομείο της Γλασκώβης ως ανίατα παράφρων. Να πώς παρουσίασε το συμβάν δυο μέρες αργότερα η εφημερίδα της Γλασκώβης Γκλάσγκου Χέραλντ. «Προχθές, το απόγευμα του Σαββάτου, η αστυνομία δέχτηκε παράπονα

ότι ένας δημόσιος ομιλητής στο Γκλάσγκου Γκρην χρησιμοποιούσε απρεπή γλώσσα. Ο αστυνόμος που χειρίστηκε την υπόθεση δρῆκε τον ομιλητή, έναν ευπρεπώς ενδεδυμένο άνδρα περίπου εικοσιοκτώ ετών, να συκοφαντεί ένα ευυπόληπτο και φιλόνητο μέλος του Ιατρικού Συλλόγου της Γλασκώθης. Οι συκοφαντίες του συνοδεύονταν με ύβρεις και βιβλικές παραπομπές. Όταν του έγινε σύσταση, ο ομιλητής συνέχισε τις αισχρολογίες με εντεινόμενο ζήλο. Εισήχθη με μεγάλη δυσκολία στο αστυνομικό τμήμα της οδού Άλμπιον, όπου ο γιατρός διέγνωσε φρενοπάθεια και έκρινε ότι δεν ήταν σε θέση να δώσει κατάθεση. Ο ανταποκριτής μας έμαθε ότι πρόκειται για κάποιον δικηγόρο από καλό τζάκι. Δεν υποβλήθηκε μήνυση».

27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1883: Ο στρατηγός σερ Όμπρυ ντε λα Πολ Μπλέσινγκτον, που έφερε το παρατσούκλι «Αστροπελέκι» Μπλέσινγκτον, φιλελεύθερος βουλευτής του βορείου Μάντσεστερ, αυτοκτονεί στο εξοχικό του, το Χογκσνόρτον, στο Λαομσάιερ Ντόουνς. Καμία από τις νεκρολογίες, ούτε κανένα από τα άρθρα για την κηδεία δεν κάνουν μνεία της συζύγου του, αν και είχε παντρευτεί τρία χρόνια νωρίτερα την εικοσιτετράχρονη Βικτώρια Χάτερσλι. Ούτε και υπάρχει κανένα επίσημο έγγραφο ή καταχώριση που να πιστοποιούν το διαζυγίο τους ή το θάνατό της.

10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1884: Μετά από ειδική άδεια, υπογράφεται το πιστοποιητικό πολιτικού γάμου ανάμεσα στον Άρτσιμπαλντ ΜακΚέρι, παθολόγο στο Βασιλικό Νοσοκομείο της Γλασκώθης, και την Μπέλλα Μπάξτερ, άγαμη, της ενορίας Μπάρονι. Μάρτυρες παρίστανται ο Θεόνικος Μπάξτερ, μέλος του Βασιλικού Συλλόγου Χειρουργών, και η Τσμπελ Ντινγούηντι, οικονόμος. Ο γαμπρός, η νύφη και οι δύο μάρτυρες κατοικούν στην οδό Παρκ Σίρκους 18, όπου κι έλαβε χώρα η γαμήλια τελετή.

16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1884: Ο Θεόνικος Μπάξτερ πεθαίνει στο σπίτι της οδού Παρκ Σίρκους 18. Ο Άρτσιμπαλντ ΜακΚέρι, ο γιατρός που υπογράφει το πιστοποιητικό θανάτου, αποδίδει το θάνατο σε «εγκεφαλική και καρδιακή προσβολή προερχόμενη από κληρονομική δυσλειτουργία του νευρικού, αναπνευστικού και πεπτικού συστήματος». Η Γκλάσγκου Χέραλντ, στο ρεπορτάζ για τη νεκρώσιμη ακολουθία στη Νεκρόπολη της Γλασκώθης, αναφέρει το «ιδιάζον σχήμα του φέρετρου» κι ότι ο μακαρίτης άφησε ολόκληρη την περιουσία του στο δρ ΜακΚέρι και τη γυναίκα του.

2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1886: Η γυναίκα που παντρεύτηκε το δρ Αρτσιμπαλντ ΜακΚέρι, ονόματι Μπέλλα Μπάξτερ, εγγράφεται στην Ιατρική Σχολή για Γυναίκες, της Σοφίας Τζεξ-Μπλέικ, ως Βικτώρια ΜακΚέρι.

Ο Μάικλ Ντόνελι μου είπε ότι τα τεκμήριά μου θα ήταν πιο πειστικά αν είχα επίσημα αντίγραφα των πιστοποιητικών γάμων και θανάτων και φωτοτυπίες των άρθρων από τις εφημερίδες. Αν, όμως, με πιστεύουν οι αναγνώστες μου, δεν με νοιάζει τι νομίζει ένας «ειδικός». Ο κύριος Ντόνελι δεν με θεωρεί πλέον φίλο του. Με κατηγορεί για την εξαφάνιση του πρωτοτύπου. Έχει, όμως, άδικο. Ευχαρίστως θα έστελνα το βιβλίο φωτοτυπημένο στον εκδότη και θα επέστρεφα στον κύριο Ντόνελι το πρωτότυπο, αλλά έτσι θα επιβαρυνόταν ο προϋπολογισμός της έκδοσης με άλλες τριακόσιες λίρες. Επιπλέον, με τα μοντέρνα μηχανήματα, ο εκδότης μπορεί να σκανάρει σελίδες απ' το πρωτότυπο, όχι όμως κι από φωτοτυπίες, και το κείμενο θα χρειαζόταν δαχτυλογράφηση. Επίσης, ο φωτογράφος είχε ανάγκη το βιβλίο για να φτιάξει τις πλάκες των χαλκογραφιών του Στρανγκ και της επιστολής της Μπέλλας. Κάπου ανάμεσα στο γραφείο του επιμελητή, του εκδότη, του κειμενογράφου και του φωτογράφου χάθηκε η μοναδική πρωτότυπη έκδοση. Τέτοια λάθη συμβαίνουν συχνά στους εκδοτικούς οίκους και με κάνουν να δυσανασχετώ βαθύτατα, αλλά δεν φέρω καμία ευθύνη.

Κλείνω την εισαγωγή με τα περιεχόμενα. Το ελαφρώς επιμελημένο κείμενο του ΜακΚέρι έχει την κεντρική θέση:

#### ΕΙΣΑΓΩΓΗ

του Άλασντερ Γκρέυ

σελίδα 7

Επεισόδια από τη Νεανική Ζωή

ενός Γιατρού του Δημόσιου Οργανισμού Υγείας της Σκωτίας  
του δόκτορος Άρτσιμπαλντ ΜακΚέρι

σελίδα 21

Επιστολή προς εγγόνι ή δισέγγονο  
της δόκτορος «Βικτωρίας» ΜακΚέρι

σελίδα 271

## ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

του Άλασντερ Γκρέυ

σελίδα 297

Στο τελευταίο τμήμα με τις κριτικές σημειώσεις έχω προσθέσει μερικά χαρακτηριστικά του περασμένου αιώνα, αλλά οι εικόνες από την πρώτη έκδοση της Ανατομίας του Γκρέυ που στολίζουν το βιβλίο συμπεριλήφθηκαν στο πρωτότυπο από τον ΜακΚέρι, ίσως επειδή ο ίδιος και ο φίλος του ο Μπάξτερ μελέτησαν την ευγενή τέχνη της ιατρικής απ' αυτό το βιβλίο. Το αλλόκοτο σχέδιο της διπλανής σελίδας είναι του Στρανγκ και ήταν εντυπωμένο σε ασήμι πάνω στο χαρτόνι του εξωφύλλου του πρωτότυπου τόμου.